

Klic TRIGLAVA

Leto I.

24. oktobra 1948.

Štev. 6.

PRIPRAVA NA SLOVENSKE SVOBODE

Pred tridesetimi leti, dne 29. oktobra 1918, je bila v Zagrebu ustanovljena Država Slovencev, Hrvatov in Srbov. Tisti dan smo Slovenci po 1200 letih suženjstva, ko so nas žgali v meso in kri okovi avstro-ogrskega nacionalnega in socialnega zatiranja, spet zadobili svojo narodno svobodo ter kot enakovreden člen vstopili državo Jugoslovancev iz bivše Avstro-ogrske monarhije.

Tedaj je vsa Slovenija vzkipela v sreči in navdušenju, saj se je začel ostvarjati program Zedinjene Slovenije, ki ga je narodu dala slovenska vseučiliška mladina 1848. Narodovi vodniki, na čelu z dr. Antonom Korošcem in dr. Gregorjem Žerjavom, so se že predhodno vestno pripravljali za ta dan, ki naj bi v skorajšnji bodočnosti potegnil za seboj še poslednje zaključke pri ostvaritvi skupne južnoslovanske države. V tisti dobi smo bili priča mnogim posvetom, velikim naporom in državniški modrosti pre mnogih slovenskih, hrvatskih in srbskih predstavnikov, ki so bili odločni ostvariti skupno jugoslovansko državo, državo na sodobnih, demokratičnih, socialnih, pravnih in нравnih temeljih. Zal pa ni prevladalo spoštovanje volje suverenih narodov, ki edini morejo in smejo odločati o svoji bodočnosti in usodi. Tako je bilo na hitro roko, dne 1. decembra 1918 v Beogradu izvršeno zedinjenje in položeni temelji skupni Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki pa niso upoštevali žive narodove volje, ki niso upoštevali stvarnega stanja in potreb, ampak so sloneli na volji predstavnikov manjšinske miselnosti, ki so izkoristili nujno in politično krizo. Tako so bile položene klice nevarne bolezni, ki je nato 23 let razjedala državno telo in ga slednjič uničila s tako krvavimi in nečloveškimi pokolji medsebojnega klanja, ki skoroda nima primere v zgodovini malih kulturnih narodov. Teško je sicer predvidevati razvoj države, da so se upoštevale misli pametnih in državniško zrelih slovenskih, hrvatskih in srbskih predstavnikov; vsekakor pa lahko pribijemo dejstvo, da medsebojno spoštovanje narodove volje in enakopravnost narodov ne bi mogli voditi v nacionalno krizo Jugoslavije, ki je dejansko trajala 23 let in bila neposredni vzrok strašnih masovnih zločinov med drugo svetovno vojno.

Iz 29. oktobra in dogodkov za njim pa moremo potegniti veliki nauk, da namreč z zanikanjem narodne individualnosti, z nasilji in političnim ustrahovanjem ni mogoče rešiti problema človeškega sožitja, katerega osnovni problem je baš problem s v o b o d e, ki se mu nihče ne more izogniti ali ga odpraviti, kvečjemu ga lahko za gotovo dobo odgodi. Toda zato so baš posledice vsak dan, vkolikor dlje se rešitev tega problema odlaga, hujše in strašnejše. Človeštvo namreč lahko cvete in se razvija samo, če je svobodno. "Svoboden pa je človek tedaj, ko se nikogar ne boji"/Patiet/, ko je v svojih mislih, besedah in dejanjih nevezan, ko je gospodarsko samostojen in socialno zdrav, priznavajoč samo нравne zakone, ki mu jih je dal Stvarnik, ki ga priznava za svojega Boga, in pravni red, ki si ga je človek postavil potem svojih političnih svobodnih zastopnikov. Narod pa,

ki je žrtev nasilja, ki se mu odreka svoboda, se bo z vso gotovostjo slej koprej poslužil nasilnega dejanja, kajti "edino nasilje, ki je upravičeno, je nasilje proti neupravičenemu nasilju"/Janžekovič/.

Ta ugotovitev, da tako posamezen narod kot vse človeštvo resnično živi in napreduje samo tedaj, če živi v svobodi s spoštovanjem nramnega in pravnega reda, ki logično ureja odnose med narodi in posamezniki, na osnovi ljubezni in pravičnosti, naj nam resnično preide v meso in kri, da bomo najprej v sebi in nato v najbližji okolici tudi v dejanjih nosilci tega poslanstva za srečnejšo in boljšo bodočnost svojega naroda in vsega človeštva. Samo tako bomo na resnično vreden način v svojih dušah in srcih praznovali praznik slovenske svobode, ki naj z našimi skupnimi napori čimprej zasiže vsemu našemu narodu in človeštvu.

"SOCIALNI SKLAD 29.OKTOBRA"

Zima prihaja, Božič je pred durmi! V bolnišnicah in sanatorijih Evrope trpi mnogo Slovencev in Slovenk, v DP-taboriščih Evrope živi mnogo in premnogo slovenskih sirot, vdov in starčkov, na univerzah Evrope se z nečloveškim zatajevanjem in vztrajnostjo prebija skupina slovenskih akademikov - vsi brez pravih sredstev, vsi brez prave in izdatne hrane, premnogi morda v poslednjih mesecih svojega življenja - saj jetika načenja njihovo zdravje. Mnogi, mnogi Slovenci pa žive danes izven Kontinenta, večina dobro zaposlenih in preskrbljenih, ki jim dejansko ničesar ne manjka, če primerjamo trpeče Slovence kot DP-jevce ali celo one v domovini.

Potrebna je širokopotezna, trajna socialna akcija, da jim pomagamo. Najpotrebnejšim v TBC-sanatorijih najprej! Vsem brez razlike, karkoli že mislijo ali hočejo: Slovenci so, kri iste krvi, sinovi istega naroda kot smo mi! Dvakrat da, kdor hitro da. Uredništvo "Klica Triglava" z današnjim dnem, ob tridesetletnici Slovenske svobode, ustanavlja "SOCIALNI SKLAD 29.OKTOBRA", ki naj zbira denarna sredstva in pomaga trpečim bratom Slovincem. Preko Export Comanie jim imamo možnost poslati pakete v živilih ali obleki, česar so pač potrebni. "Klic Triglava" bo javno sproti polagal obračun nabranega in porabljenega denarja, tako da bo vsakdo mogel po slovanje kontrolirati.

Slovenci, krščanske ljubezni in dobrega srca, ne pozabite naših najbednejših bratov in pomagajte reševati slovensko kri! Naše čitatelje pa prosimo, da nam pošiljajo potrebne podatke o pomoči potrebnih.

Javno mnenje

ŠE O SPOZNAVJU.

V št.5 "Klica Triglava" je neki mlad fant pod naslovom "Spoznanje" v kratkih in jedrnatih besedah opisal tragedijo svojega življenja, zatem pa, česa se je v teh letih naše nesreče naučil, oziroma, kakor sam pravi, kaj je spoznal.

Srce me je zbolelo, ko sem prečital tako težka odkritja mladega fanta, vrženega od doma v svet v dobi, ko bi moral še zbirati šolska znanja. Njega in njegovih vrstnikov mi je najbolj žal, kajti taka spoznanja polna razočaranj, dobljena prezgodaj, lahko ubijejo vero v mladih srcih, vero v Boga, v svoj narod in v samega sebe. Le kdor je dovolj močan, da najde kompas po vseh zablodah, lastnih in tujih, ter še dalje išče in vztraja na pravi poti, tega je dosedanje tavanje pripeljalo do bogatih življenjskihkušenj.

Težke so besede njegovega spoznanja. Kakor obtožba se mi zdijo. Toda

čutim zadovoljnost, ker so prišle iz ranjenega srca mladega fanta, ki ga še vedno vodijo visoki ideali. Takih fantov naj bi imeli čim več! Ne že = lja za osebnim blagrom, temveč čvrsta moralna načela naj nam bodo smerni ce!

Poljanski.

DRAGI G.UREDNIK!

V številki 4. "K.T." z dne 27.9.t.l. je pod rubriko "Javno mnenje" g.J.G. prispeval pismo, v katerem vprašuje, zakaj se "K.T." toliko bavi z vprašanjem, ali bo vojna ali ne; trdi da je ugibanje o njej brezplodno, da lju dje na zapadu /z nami vred/ vojne ne žele prav posebno in da so njihove vlade prepričane, da bo naposled demokracija prevladala nad komunizmom.

Kljub temu, da nam je vsakemu, posebno v zadnjem letu, postalo prav jasno, da če ne bo vojne, tudi ne bo našega povratka v domovino, si vojne gotovo nihče ne želi. Že posledice totalne vojne so bile strašne, kakšne bi šele bile te po atomski vojni, ki bi zajela svet, še vedno v razvalinah po prejšnji. Vendar ne razumen, zakaj naj se o vojni ne bi govorilo ali pisalo. Rad verjamem, da je brezplodno in je izguba časa govoriti o vojni samo z mislijo, češ: Potem pa se bomo vrnil. To je zidanje bo dočnosti na rahlih osnovah in marsikaterega lahko mnogo stane.

Res ne vem, na katere vlade je g.J.G. mislil, ko je pisal, da so neke vlade prepričane, da bo končno demokracija prevladala nad komunizmom.

Da si ljudje na zapadu ne želijo vojne je jasno in za zapad čisto ti pično. 500 let je Vzhodna Evropa ječala pod Turki, Zapad pa si je ustvarjal kulturo in civilizacijo, ki jo sedaj hoče "braniti" pred barbari iz Vzhoda, medtem ko Vzhod znova ječi, sedaj pod najpopolnejšo tiranijo, ki jo je svet kdaj videl.

Zapad si vojne ne želi, Zapad rajši dviga z ameriško pomočjo življenjski standard svojih prebivalcev in popravlja porušeno, a zapreti oči pred grozno realnostjo, le nekaj sto kilometrov proti vzhodu, le ne more.

Zapad še ne razume popolnoma, da je danes, ko razdalje nič ne pomenijo, svet tako majhen, da so njega prebivalci kot še nikoli preje tako bližju drug drugega, da bo vse, kar se dogaja nekje na zemeljski krogli prej ali slej pustilo posledice na ostale dele. Ne razume, da nekaj ni v redu na tem svetu, ko eni lahko govorijo o človekovi osebni svobodi in mnogih svojih boščinah, drugi pa, mogoče uro v stran, žive kot živali, da je le maloštevilnim dovoljeno uporabljati svoje možgane, da o strašni negotovosti, ki jih tlači sploh ne govorimo.

Zapad, ki mu je danes bolj prikladno mirno živeti kot pa misliti na svoje "sosedo" na vzhodu, dela veliko taktično napako, če že o moralni odgovornosti ne govorimo.

Pisati o vojni ne pomeni vojne želeči. Vsi časopisi pišejo o vojni, nekateri celo vedo povedati, kako bo potekala in da po njej ne bo mnogo ostalo /še huje kot pa je pisal Cankar/. Zakaj tedaj o tem ne bi pisal tudi Klic Triglava, saj dogodki ravno kažejo, da se bo napetost povečavala. Republikanci v USA so gotovi svoje zmage, ker za to stranko stoji ameriški velekapital in bo njihova ameriška zunanja politika "oboroženi anti-komunizem", kar bo v Ameriki sami imelo dobre posledice; odpravilo bo še ostanke nezaposlenosti: povečanje armade in delo v oboroževalni industriji bo tako rešilo ta problem.

Druga velika država na zapadu, Velika Britanija, zaenkrat še ne kaže namere, da bi prelomila z ZSSR, vendar je g.Churchill na konferenci konzervativne stranke pokazal, kakšno politiko bo vodila njegova konzervativna vlada in je bil od ameriškega časopisja burno pozdravljen. /Ker si Angleži vojne ne želijo preveč, je g.Churchill s svojim govorom povzročil, da bo spet mnogo Angležev volilo laburiste, ki bi radi ostali nevtralni./

Kljub temu lahko pričakujemo, da bodo po ameriških predsedniških volitvah dogodki šli v hitrejšem tempu, mogoče celo v smeri spopada in tedaj pač lahko "K.T." sem in tja nekaj besed posveti tej "vojni". Upam, da soglašate, g.urednik, da bo gotovo bila anomalija, da vsakdo piše o vojni, le begunci naj ne bi, ker lahko padejo očitki, da "hočemo" novo vojno.

Vaš vdani

K.M.

stavku uvodnega članka "Slovenci v Veliki Britaniji", ki je bil objavljen v št.2. dne 29.avgusta t.l.- Pisec omenjenega uvodni

ka pojasnjuje, da se to tiče večine onih ljudi, ki so bili v naši domovini poznani pod imenom "Volksdeutscherji", katerih edino manjšina je lojalno izpolnila svoje obveznosti, ki jim jih je nalagala slovenska gostoljubnost in pa neprestana zaščita s strani jugoslovanske države. V ničemur niso bili nikdar prikrajšani z ozirom na pravice, ki so jih uživali ostali Slovenci. Večina teh ljudi, organiziranih v Kulturbundu, je vršila od leta 1941 dalje nesramni izdajalski posel in kot Hitlerjeva peta kolona z udeležbo v gestapovskih vrstah udarila po svojih slovenskih dobrotnikih. Med tkzv. Volksdeutscherji, - spominjam se, kako so hiteli z optiranjem v Tretji Rajh l.1941. -, je bilo nekaj častnih izjem, ki so bili anti-nacisti in složno z nami pretrpeli vse strahote nacističnega divjanja. Tito pa je po prihodu na oblast brezobzirno pognal krive in nedolžne preko meje v Avstrijo, odkoder jih je nekaj prišlo v Anglijo, ker so se pri nabornih komisijah za delo javilo kot Jugoslovani-Slovenci. Neredek pa je bil slučaj, da sem pri svojih obiskih po Hostelih naletel na te ljudi, ki so odklanjali govoriti z menoj v slovenščini, marveč so na vse moje poizkuse odgovarjali v - nemščini. - Da je večina čitateljev "K.T." pravilno razumela moj članek, mi pove tudi pismo g.F.T. iz Yorkshire-a z dne 6.9., ki je zapisal: "Pripomniti moram, da je moje sostanovalce zadnja številka Kl.Tr. zbodla v oči živa resnica, katero omenjate radi prelevljenih in samo začasnih Slovincih."- Upam, da bosta gospoda iz Škotske in S.Walesa zadovoljena s to mojo docela jasno razlago. S.I.

TAMWORTH.- Za grob pokojnega Karla Zbačnika so poslali iz Worksopa 15 sh, K.A. iz Londona £ 1 in G.A. iz Cambridge-a 10 sh. Bog plačaj! Skupno je bilo zbranega £ 34-9-9. To je okroglo 14 in pol funta manj, kot je bilo predvideno, da znašajo stroški.

Tvrdba H.Y.Mitchell & Sons, Ltd. v Tamworthu pa nam je na naše veliko presenečenje sporočila, da že od začetka oktobra ne more sprejeti v ta košarjo izvršitev nobene ureditev grobov, ker je že nastopila doba, ko se zaradi mokrega vremena ne more položiti trdnega temelja in bi se vsa ureditev do spomladi pokvarila. Poleg tega, pravi tvrdba, pa je treba naročiti ureditev že nekaj MESECEV preje in položiti denarno jamstvo. Žal, to nam pri prvih razgovorih z omenjeno tvrdko ni bilo povedano. Enako nam ni bila povedana nobena nižja cena izpod £ 49, medtem ko so sedaj, ko smo ponovno razgovarjali in povedali, da nam ni bilo možno v tako kratkem času zbrati potrebne vsote, povedali, da je možna ureditev groba tudi za £ 34, seveda iz slabšega materiala. Odločili smo se torej za to ceno, kajti pr-

vi Slovenec, ki je umrl v Angliji na tako nesrečen način, mora dobiti do stojno poslednje bivališče. Položili smo denarno jamstvo, grob pa bo urejen po treh mesecih. Za 1. novembra bomo grob uredili kar najlepše mogoče sami. Vsi darovalci, ki so prispevali k vsoti, bodo medtem dobili na vpo gled iz tvrdke poslano fotografijo urejenega groba, ki smo jo že poslali v kroženje. Prosimo, da vsakdo, ki jo bo prejel na vpogled, vrne isto čim preje mogoče, da bomo mogli poslati še ostalim.

Globoko obžalujemo to nerodnost, ki jo nismo povzročili mi sami. Ako ne bi bilo tragično, bi bilo smešno nasvetovati onemu, ki še morda misli umreti v tej deželi, da si naroči ureditev groba vsaj že nekaj mesecev preje, da ^{mu}ne bo treba čakati na ureditev groba kar eno leto, kot je to slučaj s pokojnim Karlom Zbačnikom.

Naša akcija je s tem zaključena in se vsem darovalcem še enkrat iskreno zahvaljujemo za njih razumevanje in sodelovanje. Čim bo grob urejen, bomo razposlali fotografije onim, ki so jih naročili.

SLOVENCİ IZ TAMWORTH.

DENKLINGEN /Nemčija/.- Prejeli smo kratko, a nadvse žalostno vest, da je v bolnici za tuberkulozne umrl prijatelj VID BAUER. Njegovo trpljenje na tem svetu je končano in naj mu bo Bog milostni sodnik. Naj počiva v miru!

To je še en nov dokaz, kako moramo pohiteti s socialno akcijo slovenskim bolnikom v taboriščih Evrope! Darujte za "Socialni sklad 29. oktobra!" da se najpotrebnejšim olajša letošnja zima, ki trka na vrata!

YORK.- "Yorkshire Evening Press" je objavil vest, da se proučuje načrt, po katerem bo dana tudi E.V.Ws-om možnost vstopa v Teritorialno angleško armado, ki je na službi izključno na ozemlju Velike Britanije. Podrobnosti še niso znane. Osnova je prostovoljna prijava.

PISMO IZ SLOVENIJE.- "Razmere pri nas so se zelo poslabšale /imamo dobre gospodarje!/. Oče je že povsod šel, da bi kupil srajco in drugo perilo, pa ni mogel nikjer nič dobiti. Če pa pride kako blago v zadrugo, se pa ljudje stepejo zanj. Mi pa nismo navajeni tega, zato nič ne dobimo. Za davke smo dolžni 40.000 Din in jih ne bomo mogli plačati. Nevem kaj bo? Krom pir /dinar in pol za kg/ in drugi prideljki pa imajo zelo nizko ceno. Prešiče in drugo živino nam ni treba prodajati, ker pridejo po vasi in jim kar vozimo skupaj za neplačane davke. Mislili smo, da bo vreme letos kaj boljše, pa se je obrnilo še na slabše. Pa bomo že potrpehli kako, saj smo navajeni."-"Nisem imela namena Te prositi, sedaj sem pa primorana. Če moreš, pošlji za očeta naramnice, se jih nikjer ne dobi, hlače in srajco. Zame pa steklenico za čaj, ker se mi je ubila, kavo pa prinesi kadar prideš na dopust! Stara sva že z očetom in bolana ali jaz ne bom mogla preje umreti, dokler vaju ne vidim! Bog daj da bi se kmalu videli. Prejmi ta materin pozdrav in od očeta."

BAZOVICA.- Pri proslavi bazoviških žrtev, ki so jih postrelili fašisti 1. 1930, so komunisti na mestu ustrelitve igrali italijansko narodno himno "Inno di Mamelli" ter raztrgali žalni venec, ki so ga tja položile tržaške slovenske demokratske stranke.

Spodna Idrija.- Župnik Ilikar Ludvik, zgleden duhovnik in goreč narodnjak, je umrl v zaporih OZNE. Umrl je kot mučenik za svobodo! Slava njegovemu spominu!

KRANJ.- Malo je manjkalo, da ni Tito pri odhodu iz Brda zletel v zrak. Tajna policija je aretirala precej ljudi. "Matjažev glas" pravi, da niso aretirali pravih in da ako se je topot akcija ponesrečila, se pa drugič ne bo!- Ivana Regenta, ki je trenutno še v "slovenski sovjetski vladi" za sledujejo Ozni agenti na vsakem koraku, ker menijo, da je za Kominformo.

V 14 Amer

Rešitev berlinskega vprašanja je še vedno na mrtvi točki. V ponedeljek 25. t. m. bo Varnostni Svet razpravljajal odgovore štirih velikih sil na resolucijo šestih malih sil, ki so še člani ce VS-a in ki je predlagala, da velike sile odstranijo vse "tehnične zapreke", ki so dovedle do težkega stanja Berlina ter potem, ko obnovijo redem promet med posameznimi zonami v Nemčiji in Berlinu, sedejo k direktnemu razpravljanju vseh vprašanj, ki se tičejo Berlina in Nemčije. Resolucija se izogiba izraza "blokada", ker Sovjeti trdijo, da blokada ne obstoja.

Višinski je predlagal prepoved atomskih orožij in razorožitev velikih sil za eno tretjino njihove oborožene moči. Ta predlog je bil odbit. Ameriški delegat Osborn je izjavil, da bo tak predlog smatran za iskren, ako SSSR prepove akcije komunistične pete kolone širom sveta, pristane, da se ne uporablja veto pri delovanju mednarodne kontrolne komisije za nadzorstvo nad atomsko energijo ter ako takoj odpravi Železno Zaveso. Britanski delegat Shawcross pa je dejal, da naj SSSR dovoli prosto gibanje za zapadnim novinarjem po Sovjetski Zvezi, prosto potovanje turistov, prosto prodajo zapadnih časopisov, izmenjavo radijskih programov in študentov.

Tajnik Organizacije Združenih Narodov Trygve Lie je izjavil, da vojne ne bo, vkolikor je možno predvidevati za bližnjo bodočnost. Noben odgovoren državnik danes noče vojne in vsi oni, ki se zavedajo svoje odgovornosti, bodo skušali, da se jo prepreči, je dejal Trygve Lie.

V Ženevi so se zaključili razgovori med predstavniki 22 narodov v pogledu trgovine. Zaključki kažejo, da se bo trgovina med Vzhodom in Zpadom povečala. Ameriško mnenje je, da SSSR noče delati težav, ker sama ni sposobna oskrbovati svojih satelitov z najpotrebnejšimi stvarmi.

Angleški zunanji minister je podal značilno izjavo v pogledu odnosov med Anglijo in Vzhodom. On pravi: "Naši odnosi z Rusijo me ne zaskrbljujejo. Če ne morem doseči sporazuma, potem pač ostane še vprašanje: Ali moremo živeti drug poleg drugega?" - "Če ne moremo doseči sporazuma z našimi sosedi, potem jim dopustimo, da živijo na njih strani vrtno pregraje. Naj se zabavajo s svojim sistemom življenja. Ne mislim zagovarjati vmešavanja. Toda prav tako ne smejo biti vznemirjeni, ako nas menijo nadlegovati in smo mi zaskrbljeni zaradi njih vmešavanja ter branimo same sebe."

Na konferenci konservativne stranke je govoril g. Churchill in dejal, da bodo Združene Ameriške Države odgovorne za umor svobode in njih lastnega samomora, ako pristanejo na kakršenkoli papirnat sporazum ter uničijo svojo zalogo atomskih bomb. "Čutim obstoj treh velikih krogov... Britanski Commonwealth in Imperij, angleško-govoreči svet in končno Združeno Evropo," je dejal g. Churchill.

USA proučuje načrt oborožitve sil Zapadne Evrope na podlagi obnovljenega zakona o najemu in posojilu. Vojni material bi začel prihajati v Evropo na spomlad.

V Londonu se je vršila konferenca predsednikov Britanskega Commonwealtha. Dosežena je bilo popolno soglasje v pogledu angleške politike pri organizaciji Zapadne Evrope. Britanija in Kanada se bosta zavzeli za evropske zadeve, Avstralija, Nova Zelandija, Indija in Pakistan pa za azijske. Popoln sporazum je bil dosežen tudi glede povečanja trgovinskih odnosov med dominioni in Veliko Britanijo. Pred to konferenco se je vršila konferenca predstavnikov britanske kolonialne posesti v Afriki, ki je enako dosegla popoln uspeh in SSSR se pritožuje, da bo Afrika uporabljena kot baza za novo vojno proti njej.

PIŠITE NA: Uredništvo "Klic Triglava", Miners Hostel, Two Gates, Tamworth, Staffs